संस्करण 6.0 (2018)

RESPONSIBLE BUSINESS ALLIANCE आचार संहिता

साबिकको Electronic Industry Citizenship Coalition (EICC), Responsible Business Alliance (RBA), आचार संहिताले, एलेक्ट्रोनिक्स उद्योग वा इलेक्ट्रोनिक्स एउटा महत्वपूर्ण घटक भएका उद्योगहरुमा काम गर्ने स्थितिहरु र यसको आपूर्ति श्रृङ्खला सुरक्षित छ, कामदारहरूलाई सम्मान र इज्जतसँग व्यवहार गरिन्छ, र व्यापार सञ्चालन पर्यावरणप्रति जिम्मेदार छन् अनि नैतिक रूपमा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने सुनिश्चित गर्नको लागि मानकको निर्माण गर्छ।

यस कोडको उद्देश्यका लागि एलेक्ट्रोनिक्स उद्योगको भागको रूपमा विचार गरिएका सबै संस्थाहरू हुन् जुन एलेक्ट्रोनिक सामानहरूको उत्पादन गर्न प्रयोग गरिने सामान र सेवाहरूको डिजाइन, बिक्री, निर्माण, वा प्रदान गर्न सक्छन्। यो कोड एलेक्ट्रोनिक्स सेक्टरका कुनै पनि व्यवसायद्वारा स्वैच्छिक रूपमा अपनाउन सक्छन् र पछि त्यस व्यवसायले अनुबन्ध श्रमको प्रदाता सहित आफ्ना आपूर्ति श्रृङ्खला र उपठेकादारको लागि लागू गर्न सक्छन्।

कोड स्वीकार गरेर सहभागी ("सहभागी") बन्नका लागि, व्यवसायले कोडको लागि यसको समर्थनको घोषणा गर्नेछ र यस तरिकाको प्रबन्धन प्रणालीअनुसार कोड र यसका मानकहरूको सक्रिय रूपमा अनुसरण गर्नेछ।

सहभागीहरूले कोडलाई सम्पूर्ण आपूर्ति श्रृङ्खला पहलको रूपमा मान्नु पर्नेछ। कम्तिमा पनि, प्रतिभागीले आफ्ना पछिल्लो तहका आपूर्तिकर्ताहरूलाई कोडलाई स्वीकार गराएर लागू गराउनु पनि आवश्यक पर्नेछ।

कोडलाई ग्रहण गर्ने मूल आधार हो, कुनै व्यवसायले, यसका सबै गतिविधिहरुलाई लिएर यसको सञ्चालन हुने देशहरुको कानुन, नियम र विधिहरुको पुरा अनुपालन गरेर संचालित हुनुपर्छ।[1] यस आचार संहिताले सहभागीहरूलाई कानूनी औपचारिकतादेखि माथि उठेर सामाजिक र पर्यावरणीय जिम्मेवारी र व्यापारिक आचारका नीतिहरूमा सुधार गर्न अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा मान्यता प्राप्त मापदण्डहरू बनाएर अघि बढ्न पनि प्रोत्साहन गर्छ। आचार संहिताको पालना गर्ने कुनै पनि मामिलाले स्थानीय कानूनहरूको उलङ्घन गर्न सक्दैन। यदि RBA कोड र स्थानीय कानून बीच भिन्न भिन्न मापदण्डहरू छन् भने पनि RBA ले अनुकुलनलाई कठिन आवश्यकताहरू पूरा गर्ने तत्वको रूपमा परिभाषित गर्छ।
व्यापार र मानव अधिकारको संयुक्त राष्ट्र मार्गदर्शक सिद्धान्तको हाराहारीमा यस कोडमा भएका प्रावधानहरू आधारभूत सिद्धान्त एवं कार्य अधिकारको ILO घोषणा र संयुक्त राष्ट्र सार्वभौम मानव अधिकार (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)को घोषणासहित प्रमुख विश्वव्यापी मानव अधिकार मानकहरूको निष्कर्षबाट निकालिएका हुन्।
आचार संहिताको निरन्तर विकास र कार्यान्वयनका लागि सरोकारवालाहरुबाट नियमित रूपमा सुझाउ प्राप्त गर्न RBA प्रतिबद्ध छ।

यो कोड पाँच खण्डहरूले बनेको छ। खण्ड A, B, र Cले क्रमश: श्रम, स्वास्थ्य र सुरक्षा, र वातावरणको लागि मानक रूपरेखा निर्धारण गर्दछन्। खण्ड Dले व्यवसायिक नैतिकताको सम्बन्धमा मानक बुझाउँछ; खण्ड Eले यस कोडअनुरूप व्यवस्थापन गर्न स्वीकार्य प्रणालीका तत्त्वहरूको रूपरेखा बनाउँछ।

[1] यो कोड कामदारहरूलाई सहित नयाँ र थप तृतीय पक्ष अधिकारहरू बनाउने उद्देश्यको होइन।

A. श्रम

सहभागीहरू कामदारहरूको मानव अधिकार सुरक्षित राख्न र साथै अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले स्वीकार गरेसरह उनीहरूसँग गरिमा र सम्मानपूर्वक व्यवहार गर्न प्रतिबद्ध छन्। यो अस्थायी, प्रवासी, विद्यार्थी, ठेक्कामा ल्याइएका, प्रत्यक्ष कामदारहरू, र कुनै पनि अन्य कामदारसहित सबै कामदारहरूका लागि लागू हुन्छ। संलग्नतामा तोकिए अनुसारका स्वीकृत मानकहरूलाई कोड तयार गर्दा सन्दर्भको रूपमा प्रयोग गरियो र यो थप जानकारीको लागि उपयोगी स्रोत हुन सक्छ।

श्रम मानकहरू हुन्:

1) स्वतन्त्र रूपमा रोजिएको रोजगारी

बेगार, बँधुआ (ऋणबन्धन सहित) वा इन्डेन्चर्ड श्रम, अनैच्छिक वा शोषणशील जेल श्रम, दासत्व वा मानव तस्करीको प्रयोग गर्न सकिँदैन। यसमा श्रम वा सेवाहरूको लागि धम्की, बल, वाध्यता, अपहरण वा छलद्वारा व्यक्तिहरूलाई ट्राफिकिङ, बन्दरगाह, भर्ती गर्ने, स्थान्तरण वा प्राप्त गर्ने कुरा पनि सामेल छन्। कम्पनीले उपलब्ध गराएका सुविधाहरूमा कामदारहरूलाई प्रवेश गर्नमा वा बाहिर निस्कनमा बिनाकारण प्रतिबन्ध लगाउनसमेत सुविधामा कामदारहरूको गतिविधिमा कुनै अनुचित प्रतिबन्ध लगाइनु हुँदैन। भर्ती प्रक्रियाको अंशको रूपमा आफ्नो मूल देशबाट प्रस्थान गर्ने कामदारहरूलाई त्यहाँबाट प्रस्थान गर्नुअघि रोजगारका नियम र शर्तहरूको वर्णन भएको रोजगार सम्झौता आफ्नो मूल भाषामा लिखितरूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ, र स्थानीय कानुनलाई मान्न र समान वा उन्नत शर्तहरू लागू गर्नबाहेक, उनीहरूको आगमनपछि रोजगारी सम्झौतामा कुनै विकल्प वा परिवर्तन (हरू) हुनु हुँदैन। सबै काम स्वैच्छिक हुनुपर्छ र कामदारहरू कुनै पनि समयमा काम छोड्न वा कामबाट निस्किन स्वतन्त्र हुनुपर्छ। रोजगारी नियोक्ताहरू र एजेन्टहरूले कानुनअनुसार राख्नु पर्ने आवश्यकता नभएसम्म कामदारहरूको परिचय वा आप्रवासन कागजातहरू, जस्तै सरकारी-परिचय पहिचानपत्र, पासपोर्ट वा कार्य अनुमतिहरू राख्ने, नष्ट गर्ने वा लुकाउने, जफ्त गर्ने वा कामदारलाई देखाउन अस्वीकार गर्ने छैनन्। कामदारहरूले आफ्नो रोजगारीको लागि नियोक्ता वा एजेन्ट भर्ती शुल्क वा अन्य सम्बन्धित शुल्क तिर्नु आवश्यक पर्दैन। यदि कुनै पनि शुल्कहरू कामदारहरूद्वारा दिइएको फेलापरेमा, त्यस्ता शुल्कहरू कामदारहरूलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ।

2) युवा कामदारहरू

निर्माणको कुनै पनि चरणमा बाल श्रम प्रयोग हुनुहुँदैन। "बच्चा" शब्दले कुनै पनि त्यस्तो व्यक्तिलाई बुझाउँछ जो 15 वर्षभन्दा कम उमेर वा अनिवार्य शिक्षा पुरा गर्ने उमेर, वा देशमा रोजगारीको लागि न्यूनतम उमेरमा, जुन अधिकतम छ त्यसभन्दा कम उमेरको छ। सबै नियम र कानुनहरूसँग मान्य, वैध कार्यस्थलका शिक्षण कार्यक्रमहरूको प्रयोग हुनु पर्नेछ। 18 वर्षभन्दा कम उमेरका कामदारहरू (युवा कामदारहरू)ले रातीको काम र ओभरटाइमसहित ती कामहरू गर्नु हुँदैन जसले उनीहरूको स्वास्थ्य वा सुरक्षामा जोखिम पुऱ्याउँछन्। सहभागीले लागुहुने कानुन र नियमअनुसार विद्यार्थीहरूका रेकर्डको उचित व्यवस्थापन, शैक्षिक साझेदारको कठोर परिश्रम, र विद्यार्थी अधिकारको सुरक्षाको उचित मर्मतसम्भारमार्फत विद्यार्थी कामदारको उचित व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ। सहभागीले सबै विद्यार्थी कामदारहरूलाई उपयुक्त सहयोग र प्रशिक्षण प्रदान गर्नु पर्नेछ। स्थानीय कानुनको अनुपस्थितिमा विद्यार्थी कामदार,

इन्टर्न र सिकारुको तलबदर पनि समान वा त्यस्तै काम गर्ने अन्य प्रविष्टि-स्तरका कामदारहरूको तलबदरको समान हुनुपर्नेछ।

3) कार्य अवधि

व्यवसायिक अभ्यासहरूको अध्ययनले, उत्पादकता घट्ने, खर्च बढ्ने र चोट र रोग बढ्ने कुरालाई, कामदारको तनावसँग स्पष्टरूपमा जोड्दछ। कार्य अवधि स्थानीय कानुनद्वारा तोकिएको अधिकतम समयभन्दा बढी हुनु हुँदैन। आपतकालीन वा असामान्य परिस्थितिहरूबाहेक कार्य-सप्ताहमा ओभरटाइम लगाएर प्रति हप्ता 60 घण्टाभन्दा बढी हुनुहुँदैन। कामदारहरूलाई हरेक सात दिनमा कम्तिमा एक दिनको विदाको अनुमति दिनु पर्नेछ।

4) ज्याला र लाभहरू

कामदारहरूलाई भुक्तानी गरिएको क्षतिपूर्ति सबै लागू तलब कानुनको अनुपालन गर्ने हुनुपर्छ, जसमा न्यूनतम ज्याला, ओभरटाइम अवधि र कानुनीरूपमा अनिवार्य बनाइएका लाभहरू समावेश छन्। स्थानीय कानुनको अनुपालनमा, कामदारहरूलाई ओभरटाइमको भुक्तानी दर नियमित घण्टाको दरभन्दा अधिक मुआवजाका रूपमा क्षतिपूर्ति दिनुपर्छ। अनुशासनात्मक कार्वाहीका रूपमा ज्यालाबाट कटौतीको अनुमति हुनेछैन। प्रत्येक तलब अवधिका लागी कामदारहरुलाई ठिक समयमा र बुझिने तलब स्टेटमेन्ट प्रदान गरिनेछ जसमा कार्यको सठिक क्षतिपूर्तिको सत्यापनका लागि पर्याप्त जानकारी सामेल हुनेछ। अस्थायी, प्रेषण र आउटसोर्स गरिएको श्रमको सबै प्रयोग स्थानीय कानुनको सीमाभित्र हुनेछ।

5) मानवीय व्यवहार

कामदारहरूसंग यौन प्रताडना, यौन दुर्व्यवहार, शारीरिक दण्ड, मानसिक वा शारीरिक जवरजस्ती वा मौखिक दुर्व्यवहारसहित कुनै कठोर र अमानवीय व्यवहार हुनुहुँदैन; र त्यहाँ कुनै पनि यस्तो व्यवहारको खतरा पनि हुनुहुँदैन। यी आवश्यकताहरूको समर्थनमा अनुशासनात्मक नीति र प्रक्रियाहरू स्पष्टरूपमा परिभाषित गरिनेछ र कामदारहरूलाई जानकारी गराइनेछ।

6) भेदभावहीनता

सहभागीहरू दुर्व्यवहार र गैरकानुनी भेदभावरहित कार्यक्षेत्रको निर्माणका लागि प्रतिबद्ध हुनुपर्छ। कम्पनीले जाति, रङ्ग, उमेर, लिङ्ग, यौन अभिविन्यास, लिङ्ग पहिचान र अभिव्यक्ति, जाति वा राष्ट्रिय मूल, असक्षमता, गर्भावस्था, धर्म, राजनीतिक सम्बद्धता, सङ्घ सदस्यता, संरक्षित पूर्व सैनिकको मान्यता, जेनेटिक जानकारीको संरक्षण वा विवाहको आधारमा भर्ती र रोजगारीका कामहरू जस्तै ज्याला, पदोन्नति, पुरस्कारहरू, र प्रशिक्षणमा पहुँचजस्ता कार्यहरूमा भेदभाव गर्नेछैन। कामदारहरूलाई धार्मिक कार्यहरूका लागि उचित ठाउँ उपलब्ध गराइनेछ। यसबाहेक, कामदारहरू वा सम्भावित कामदारहरूलाई भेदभावपूर्ण तरिकामा प्रयोग गर्नसकिने चिकित्सा परीक्षणहरू वा शारीरिक परीक्षणहरू गराउनु हुँदैन।

7) सङ्गठनको स्वतन्त्रता

स्थानीय कानूनलाई मानेर सहभागीहरूले, आफ्नो रोजाइको मजदुर सङ्गठन गठन गर्न वा तिनमा सामेल हुनपाउने सबै कामदारहरूको अधिकार, सामुहिक रूपले सम्झौता गर्न र शान्तिपूर्ण जमघटमा संलग्न हुने र साथै यस्ता क्रियाकलापहरूबाट टाढा रहने कामदारहरूको अधिकारलाई सम्मान गर्ने छन्। कामदार र/वा उनीहरूका प्रतिनिधिहरूले कुनै भेदभाव, प्रतिशोध, धम्की वा दुर्व्यवहारको डरबिना, कामको वातावरण र व्यवस्थापन व्यवहारहरूबारे व्यवस्थापनसँग खुलेर आफ्ना विचार र चिन्ताहरू बताउन र साझा गर्न सक्षम हुनेछन्।

B. स्वास्थ्य एवं सुरक्षा

सहभागीहरुले, काम सम्बन्धी चोट र बीमारीका घटनाहरूलाई कम गर्नका साथसाथै एउटा सुरक्षित र स्वस्थ कार्य वातावरणले उत्पादन र सेवाहरुको गुणवत्ता, उत्पादनको निरन्तरता, कामदारको प्रतिधारण र मनोबल बढाउँछ भन्ने जान्दछन्। सहभागीहरूले कार्यस्थलमा स्वास्थ्य र सुरक्षाका मुद्दाहरू पहिचान गरेर समाधान गर्न निरन्तर कामदारको भागिदारी र शिक्षा आवश्यक छ भनेर पनि जान्दछन्।

मान्यता प्राप्त व्यवस्थापन प्रणालीहरू जस्तै OHSAS 18001 र ILO व्यवसायिक सुरक्षा र स्वास्थ्यमा दिशानिर्देशहरूलाई कोड तयार गर्नको लागि सन्दर्भको रूपमा प्रयोग गरियो र यिनीहरू थप जानकारीको लागि उपयोगी स्रोत हुन सक्छन्।

स्वास्थ्य र सुरक्षा मानकहरू हुन्:

1) पेशागत सुरक्षा

कामदारहरूको सुरक्षामा हुने जोखिमहरू (उदाहरणका लागि, रासायनिक, बिजुली र अन्य ऊर्जा स्रोतहरू, अग्नि, वाहनहरू, र खतरनाक जोखिमहरू)का सम्भावनाहरूको पहिचान र मूल्याङ्कन गरिनु पर्छ, र उचित डिजाइन, इन्जिनियरिङ् र प्रशासनिक नियन्त्रण, रोकथाम मर्मत र सुरक्षित कार्यविधिहरू (लकआउट / ट्यागआउटसहित), र निरन्तर सुरक्षा प्रशिक्षणसहित नियन्त्रण गर्नुपर्छ। जोखिमहरूलाई यी साधनहरूबाट पर्याप्तरूपमा नियन्त्रण गर्न सकिँदैन भने कामदारहरूलाई ती जोखिमहरूसँग सम्बद्ध जोखिमहरूका लागि उचित, सुदृढ, व्यक्तिगत सुरक्षात्मक उपकरण र शैक्षिक सामग्रीहरू प्रदान गर्न सकिन्छ। गर्भवती महिलाहरू / नानी भएका आमाहरूलाई उच्च जोखिमहरुबाट बचाउनका लागि उचित कदम चाल्न सकिन्छ, गर्भवती महिला र नानी भएका आमाहरुलाई काम प्रदान गर्ने र उचित आवास प्रदान गर्ने सहितका उच्च जोखिमबाट बचाउनका लागि कार्यस्थल स्वास्थ्य र सुरक्षित हुनु आवश्यक पर्दछ।

2) आपतकालीन तयारी

सम्भावित आकस्मिक अवस्थाहरू र कार्यक्रमहरूको पहिचान गरेर मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ, र आपतकालीन योजनाहरू र प्रतिक्रिया प्रक्रियाहरूसहित तलका कार्यहरू लागू गरेर तिनीहरूका प्रभावहरू कम गराउनुपर्छ: आकस्मिक रिपोर्टिङ, कामदार सूचना र निकासी प्रक्रिया, कामदार प्रशिक्षण र अभ्यास, उपयुक्त आगो पत्तो लगाउने र दमन गर्ने उपकरण, सफा र बाधारहित पर्याप्त निकास सुविधाहरू र रिकभरी योजनाहरू। यस्ता योजनाहरू र प्रक्रियाहरूले जीवन, वातावरण र सम्पत्तिको हानिलाई कम गर्ने कार्यमा ध्यान दिनु पर्नेछ।

3) व्यावसायिक चोट र रोग

प्रक्रियाहरू र प्रणालीहरूलाई व्यवसायिक चोट र रोगलाई रोक्न, व्यवस्थापन गर्न, पत्तो लगाउन र रिपोर्ट गर्न तल दिएका प्रावधानहरू समेत समावेश गर्नुपर्छ: कामदारलाई रिपोर्ट गर्न प्रोत्साहन दिनु; चोट र बिमारीका मामिलाहरुलाई वर्गीकृत गरेर रेकर्ड गर्नु; आवश्यक चिकित्सा उपचार प्रदान गर्नु; घटनाहरुको जाँच र तिनीहरूका कारणलाई समाप्त गर्नका लागि सही कदम चाल्नु; र कामदारहरूको काममा फर्किने सुविधा बनाउनु।

4) औद्योगिक स्वच्छता

कामदार जोखिम नियन्त्रणको पदानुक्रमअनुसार कामदारहरू रासायनिक, जैविक र भौतिक एजेन्टहरूको संसर्गमा छन भन्ने पहिचान, मूल्याङ्कन र नियन्त्रण गर्नुपर्छ। सम्भावित जोखिमहरूलाई उचित डिजाइन, इन्जिनियरिङ् र प्रशासनिक नियन्त्रणमार्फत हटाउनु वा नियन्त्रण गर्नुपर्छ। जोखिमहरूलाई यस तरिकाले पर्याप्तरूपमा नियन्त्रण गर्न सकिएन भने कामदारहरूलाई उपयुक्त, राम्ररी व्यवस्थित राखिएको, व्यक्तिगत सुरक्षात्मक उपकरणहरू प्रयोग गर्न दिनुपर्छ। सुरक्षात्मक कार्यक्रमहरूमा यी जोखिमहरूसँग सम्बन्धित जोखिमबारे शैक्षिक सामग्री समावेश गर्नु पर्नेछ।

5) शारीरिक श्रम चाहिने कार्यहरू

कामदारहरूद्वारा हातले सामग्री पक्रिने र भारी उठाइरहने वा लामो समयसम्म खडारहने र दोहऱ्याइरहने वा बल प्रयोग गरी जोड्ने कार्यहरूसहित शारीरिक जोखिम लिएर कार्य गर्नु पर्ने कार्यहरूको पहिचान, मूल्याङ्कन र नियन्त्रण गर्नुपर्छ।

6) मसिनबाट सुरक्षा

उत्पादनमा प्रयोग गरिने र अन्य मसिनरीहरू सुरक्षा जोखिमहरूको लागि जाँच गरिनु पर्छ। मसिनले कामदारहरुलाई चोट लाग्नसक्ने जोखिम भएको स्थितिमा शारीरिक गार्ड, इन्टरलक र बेरियरहरू उपलब्ध गराइनु पर्छ र राम्ररी सञ्चालन गर्नुपर्छ।

7) स्वच्छता, खाना, र आवास

कामदारहरूलाई सफा शौचालयको सुविधा, खाने पानी र स्वच्छ खाना तयारी गर्ने, भण्डारण गर्ने र खाना खाने सुविधाका लागि सहज पहुँच उपलब्ध गराउनुपर्छ। सहभागी वा श्रम एजेन्टद्वारा उपलब्ध गराइएका कामदार आवासहरू सफा र सुरक्षित हुनुपर्छ, र तिनीहरूमा उपयुक्त आपतकालीन बाहिर निस्किने, स्नानका लागि तातोपानी, प्रसस्त उज्यालो, तातो र हावा चल्ने, व्यक्तिगत र मूल्यवान वस्तुहरूको भण्डारण गर्नका लागि सुरक्षित र निजी स्थानसहित उचित प्रवेश र निकास भएको आवास प्रदान गरिनुपर्छ।

8) स्वास्थ्य र सुरक्षा सञ्चार

सहभागीले कामदारलाई उसले काम गर्नु पर्ने स्थानको यान्त्रिक, वैद्युतिक, रसायनिक, आगो र शारीरिक जोखिमहरूको बारेमा मात्रै सीमित नभएर उपयुक्त कार्यस्थल स्वास्थ्य र सुरक्षाका बारेमा पनि, उसको भाषामा वा उसले बुझ्ने भाषामा जानकारी र प्रशिक्षण प्रदान गरिनु पर्नेछ। स्वास्थ्य र सुरक्षासम्बन्धी जानकारी कार्यस्थलमा स्पष्ट रूपमा टाँसिनेछ वा त्यस्तो पहिचान गर्न सकिने र कामदारद्वारा पहुँचयोग्य स्थानमा राखिने छ। सबै कामदारहरूलाई कामको सुरुवात घि र त्यसपछि नियमितरूपमा तालिम दिइनेछ। कामदारलाई सुरक्षाको चासो बढाउन प्रोत्साहित गरिनेछ

C. पर्यावरणीय

सहभागीहरूले विश्व स्तरीय उत्पादनहरूको उत्पादनमा पर्यावरणीय जिम्मेवारी अभिन्न छ भनेर मान्दछन्। निर्माण कार्यमा, जनताको स्वास्थ्य र सुरक्षाको संरक्षण गर्दा सामुदायिक, वातावरण र प्राकृतिक स्रोतमा प्रतिकूल प्रभाव न्युनतम गराउनुपर्छ। मान्यता प्राप्त प्रशासनिक प्रणाली जस्तै ISO 14001 र परिवृत्त व्यवस्थापन र लेखा परीक्षा प्रणाली (Eco Management and Audit System-EMAS)हरूलाई कोड तयार गर्दा सन्दर्भको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो र यो थप जानकारीको उपयोगी स्रोत हुन सक्छ।

पर्यावरणीय मानकहरू तल दिएका छन्:

1) पर्यावरणीय स्वीकृति र रिपोर्टिङ

सबै आवश्यक पर्यावरणीय अनुमतिपत्रहरू (उदाहरणका लागि निर्वहन अनुगमन), अनुमोदन र रजिस्ट्रेसनहरू प्राप्त गर्न, राखिनु र अद्यावधिक गरिनु र उनीहरूको परिचालन र रिपोर्टिङ आवश्यकताहरूको पालन गर्नुपर्छ।

2) प्रदूषणको रोकथाम र संसाधान घटाउने

प्रदूषण र अपशिष्ट उत्पादनको उत्सर्जन र फोहोर उत्पादनलाई स्रोतमा नै घटाउनु वा स्रोतबाट प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणजस्ता प्रविधिहरू; उत्पादनलाई परिमार्जन गर्दै, रखरखाव र सुविधा प्रक्रियाहरू परिमार्जन गर्दै; वा अन्य माध्यमद्वारा हटाउन वा कम गर्नुपर्छ। पानी, जीवाश्म इन्धन, खनिज र पवित्र जङ्गली उत्पादनहरूसहित प्राकृतिक स्रोतहरूको प्रयोगमा नियन्त्रण गर्नुपर्छ, वा उत्पादन, रखरखाव र सुविधा, सामग्री प्रतिस्थापन, पुनः प्रयोग, संरक्षण, रिसाइक्लिङ्ग वा अन्य साधनहरू जस्ता प्रक्रियाहरूद्वार बचाएर राख्नुपर्छ।

3) जोखिमपूर्ण पदार्थहरू

मानवहरू वा वातावरणलाई जोखिममा पार्ने रसायन र अन्य सामग्रीहरूलाई पहिचान, लेबल र व्यवस्थित गर्नका लागि तिनीहरूको सुरक्षित हेन्डलिङ्ग, ओसार-पसार, भण्डारण, प्रयोग, रिसाइक्लिङ्ग वा पुनः प्रयोग र निपटान सुनिश्चित गर्नुपर्छ।

4) ठोस फोहोर

सहभागीले ठोस फोहोर (जोखिमरहित)को पहिचान वा पुन:प्रयोग गर्न, पहिचान गर्न, कम गर्न र उत्तरदायी रूपमा टुङ्गो लगाउनका लागि व्यवस्थित दृष्टिकोण लागू गर्नेछ।

5) वायु उत्सर्जन

अस्थिर जैविक रसायन, एयरोसोल, संक्षारक, पार्टिकुलेट्स, ओजोन घटाउने रसायन र सञ्चालनको कारण दहनबाट उत्पादित उत्पादनहरुको पहिचान उत्सर्जनअघि आवश्यकताअनुसारले नियमितरूपमा अनुगमन, नियन्त्रण र उपचार गरिनेछ। सहभागीले आफ्नो वायु उत्सर्जन नियन्त्रण प्रणालीको कार्यकुशलताको नियमित निगरानी गर्नु पर्नेछ।

6) सामग्रीका प्रतिबन्धहरू

सहभागीहरूले पुन:प्रयोग र नष्ट गर्नका लागि लेबलिङ गर्नुसहित उत्पादन र निर्माणकार्यमा विशिष्ट पदार्थहरूको निषेध वा प्रतिबन्धको सम्बन्धमा सबै लागू कानुन, नियमहरू र ग्राहक आवश्यकताहरूको पालन गर्नु पर्नेछ।

7) जल व्यवस्थापन

सहभागीले एक जल व्यवस्थापन कार्यक्रम लागू गर्नेछ जसले पानीका स्रोतहरूको प्रयोग र निर्वहनको दस्तावेजीकरण, पहिचान र अनुगमन गर्नेछ; पानी संरक्षण गर्ने अवसर खोज्नेछ; र प्रदूषणको च्यानलहरुको नियन्त्रण गर्नेछ। सबै फोहोर पानीलाई फ्याँक्नु वा निपटान गर्नुअघि पहिचान, अनुगमन, नियन्त्रित र उपचार गर्नु आवश्यक छ। सहभागीले आफ्नो फोहोर पानीको उपचार र रोकेर राख्ने प्रणालीको इष्टतम कार्यकुशलता र नियामक अनुपालन सुनिश्चित गर्न कार्यक्षमताको नियमित रूपमा निगरानी गर्नेछ।

8) ऊर्जा खपत र ग्रीनहाउस ग्याँस उत्सर्जन

ऊर्जा खपत र सबै सम्बन्धित स्कोपहरू 1 र 2 ग्रीनहाउस ग्याँस उत्सर्जनलाई कार्यस्थल र/वा कर्पोरेट स्तरमा ट्र्याक र दस्तावेजीकरण गरिन्छ। सहभागीहरूले ऊर्जा दक्षतामा सुधार गर्न र तिनीहरूको ऊर्जा खपत र ग्रीन हाउस ग्याँस उत्सर्जनलाई कम गर्न लागतप्रभावी तरिकाहरू खोज्नु पर्नेछ।

D. नैतिक आचार

सामाजिक दायित्वहरू पुरा गर्न र बजारमा सफलता प्राप्त गर्नका लागि सहभागी र उनीहरूका एजेन्टहरूले नैतिकताका उच्च स्तरहरूको पालन गर्नु पर्नेछ, जसमा समावेश छन्:

1) व्यापारिक इमानदारीता

सबै व्यवसायिक कुराकानीहरूमा इमानदारीताका उच्चतम मानकहरूलाई लिएर चल्नु पर्नेछ। प्रतिभागीहरुले कुनै पनि र सबै प्रकारको घुस, भ्रष्टाचार, असुली र हडप्ने कार्यको निषेध गर्न शून्य सहनशीलता नीतिको पालन गर्नुपर्नेछ।

2) अनुचित लाभ हुनु हुँदैन

घुस वा अनावश्यक वा अनुचित लाभ प्राप्त गर्ने अन्य माध्यमहरूको वाचा गर्नु, प्रस्तावित गर्नु, अधिकृत गर्नु, दिनु वा स्वीकृत गर्नु हुँदैन। यो निषेधले व्यापार प्राप्त गर्न वा जारी राख्न, कुनै पनि व्यक्तिलाई व्यापार निर्देशित गर्न वा अन्यथा कुनै अनुचित लाभ प्राप्त गर्नका लागि तृतीय पक्षको माध्यमबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा कुनै मूल्यको वाचा गर्ने, लिने वा दिने, प्रस्ताव राख्ने वा अधिकृत गर्नाजस्ता कुरालाई समेट्छ। भ्रष्टाचारविरोधी कानुनसँग अनुपालन सुनिश्चित गर्न निगरानी र प्रवर्तन प्रक्रियाहरू लागू गरिनु पर्छ।

3) सूचनाको खुलासा

सबै व्यापारिक लेनदेनहरू पारदर्शी रूपमा गरिनु र सही रूपमा प्रतिभागीको व्यापारिक पुस्तक र रेकर्डहरूमा प्रतिबिम्बित हुनुपर्छ। सहभागी श्रम, स्वास्थ्य र सुरक्षा, पर्यावरण प्रविधिहरू, व्यवसायिक गतिविधिहरू, संरचना, वित्तीय परिस्थिति र प्रदर्शन सम्बन्धी जानकारी लागू नियमहरू र प्रचलित उद्योग प्रथाहरू अनुसार खुलासा गरिनु पर्नेछ। अभिलेखहरूको झुटो बयान ना आपूर्ति श्रृङ्खलाका अभ्यास वा शर्तहरूको गलत उद्धृति वा स्वीकार्य हुने छैन।

4) बौद्धिक सम्पत्ति

बौद्धिक सम्पत्तिको अधिकारलाई सम्मान गर्नु पर्नेछ; प्रविधि र ज्ञानको स्थानान्तरण यस्तो तरीकाले गरिनुपर्छ जसले बौद्धिक सम्पत्ति अधिकारको संरक्षण गर्दछ; र, ग्राहक र आपूर्तिकर्ताको जानकारी सुरक्षित गरिनुपर्छ।

5) स्वच्छ व्यापार, विज्ञापन र प्रतिस्पर्धा

स्वच्छ व्यवसाय, विज्ञापन र प्रतिस्पर्धाको स्तरलाई कायम राखनुपर्छ।

6) पहिचालको सुरक्षा र गैर-प्रतिशोध

आपूर्तिकर्ता र कामदार हुइस्सलब्लोवर को गोपनीयता, अनामता र सुरक्षालाई[2] कानुनद्वारा निषेधित नभएसम्म कायम गर्नु पर्नेछ। प्रतिभागीहरूसँग आफ्ना कर्मचारीहरूका लागि प्रतिशोधको डर नदेखाइकन कुनै पनि समस्याबारे आवाज उठाउनसक्ने संचार प्रक्रिया हुनुपर्छ।

7) खनिज पदार्थहरूको उत्तरदायित्वपूर्ण स्रोत

सहभागीहरूसँग उनीहरूले निर्माण गरेका उत्पादनमा प्रयोग गरिने टान्टलम, टिन, टङ्गस्टन र सुनले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा कङ्गो लोकतान्त्रिक गणतन्त्र (Democratic Republic of the Congo) वा छेउछाउका देशहरूमा मानव अधिकारको गम्भीर दुर्व्यवहार गर्ने सशस्त्र समूहहरूलाई फाइनान्स गरेको वा फायदा पुर्याएको छैन भन्ने सुनिश्चत गराउने नीति हुनु पर्दछ। सहभागिताहरूले यी खनिजहरूको स्रोत र सुरक्षाको श्रृङ्खलामा उपयुक्त उपायहरू गर्नुपर्नेछ र ग्राहकको अनुरोधमा उनीहरूका लागि उपयुक्त उपायहरू बनाउनु पर्नेछ।

8) गोपनीयता

सहभागीहरूले आपूर्तिकर्ता, ग्राहक, उपभोक्ता र कामदारहरूसहित उनीहरूले व्यापार गर्ने सबैसँग व्यक्तिगत जानकारीको उचित गोपनीयता अपेक्षाहरूको रक्षा गर्न प्रतिबद्ध हुनुपर्छ। सहभागीहरूले व्यक्तिगत जानकारी एकत्रित गर्दा, भण्डार गर्दा, प्रशोधन गर्दा, प्रसारण गर्दा, र साझेदारी गर्दा गोपनीयता र सूचना सुरक्षा नियमहरू र नियामक आवश्यकताहरूको पालन गर्नुपर्छ।

[2] हुइस्सलब्लोवरको परिभाषा: यो त्यो व्यक्ति हो जसले कर्मचारी वा कम्पनीका अधिकारी वा सार्वजनिक आधिकृत वा आधिकारिक निकायद्वारा अनुचित आचरण गरेको बारेमा खुलासा गर्दछ।

E. व्यवस्थापन प्रणाली

सहभागीहरूले यस कोडको सामग्रीसँग सम्बन्धित भएको दायराभित्र पर्ने व्यवस्थापन प्रणाली अपनाउनु वा स्थापित गर्नुपर्नेछ। व्यवस्थापन प्रणालीलाई तल दिएका कुराहरू सुनिश्चित गर्न डिजाइन गरिनु पर्नेछ: (a) सहभागीका परिचालन र उत्पादनहरूसँग सम्बन्धित लागू कानुन, नियमहरू र ग्राहक आवश्यकताहरूको अनुपालन; (b) यो कोडसँग अनुमोदन; र (c) यस कोडसँग सम्बन्धित परिचालन जोखिमहरूको पहिचान र शमन गर्नु। यसले निरन्तर सुधारको सुविधा पनि प्रदान गर्नुपर्छ।

व्यवस्थापन प्रणालीमा निम्न तत्वहरू हुनुपर्छ:

1) कम्पनीको प्रतिबद्धता

सहकारी र निरन्तर सुधारका लागि प्रतिभागीको प्रतिबद्धतालाई पुष्टि गर्ने कर्पोरेट सामाजिक र पर्यावरणिय जिम्मेवारी नीतिको विवरण, कार्यकारी व्यवस्थापनद्वारा प्रमाणित गरिएको र स्थानीय भाषामा लेखेर सुविधामा टाँसिएको गरिएको छ।

2) व्यस्थापनको जवाबदेही र जिम्मेवारी

सहभागीले व्यस्थापन प्रणाली र सम्बद्ध कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्नका लागि जिम्मेवार वरिष्ठ कार्यकारी तथा कम्पनीका प्रतिनिधिलाई स्पष्टरूपमा पहिचान गर्दछ। वरिष्ठ व्यवस्थापनले नियमित रूपमा व्यवस्थापन प्रणालीका स्थितिको समीक्षा गर्दछ।

3) कानुनी र ग्राहक आवश्यकताहरु

यो कोडका आवश्यकताहरू सहित लागू कानुन, नियमहरू र ग्राहक आवश्यकताहरू पहिचान गर्नको लागि निरीक्षण गर्ने र बुझ्ने प्रक्रिया हो।

4) जोखिम आँकलन र जोखिम व्यस्थापन

यो सहभागीका कार्यहरूसँग सम्बन्धित कानुनी अनुपालन, पर्यावरण, स्वास्थ्य र सुरक्षा[3] र श्रम अभ्यास र नैतिक जोखिमहरूको पहिचान गर्ने एउटा प्रक्रिया हो। प्रत्येक जोखिमका लागी सापेक्ष महत्त्व निर्धारण गर्नु र उपयुक्त प्रक्रियागत र भौतिक नियन्त्रणहरूका लागी पहिचानसम्बन्धी जोखिम नियन्त्रण गर्नु र नियामक अनुपालन सुनिश्चित गर्नु

[3] पर्यावरणीय स्वास्थ्य र सुरक्षाको जोखिममा समावेश हुने क्षेत्रहरू उत्पादन क्षेत्रहरू, गोदाम र भण्डारण सुविधाहरू, प्लान्ट/सुविधाहरूका सहायक उपकरण, प्रयोगशालाहरू र परीक्षण क्षेत्रहरू, स्वच्छता सुविधाहरू (स्नानघर), भान्सा/क्याफेटरिया र कामदार आवास/निवास हुन्।

5) सुधारक उद्देश्यहरू

सहभागीको सामाजिक र पर्यावरणीय कार्य सम्पादनमा सुधार गर्न लिखित कार्य सम्पादन उद्देश्यहरू, लक्ष्य र कार्यान्वयन योजनाहरू, ती उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न सहभागीको प्रदर्शनको आवधिक मूल्याङ्कन पनि समाहित छ।

6) प्रशिक्षण

सहभागीका नीति, प्रक्रिया र सुधारका उद्देश्यहरू लागू गर्न र लागू कानुनी र नियमन आवश्यकताहरू पूरा गर्नको लागि व्यवस्थापक र कामदारहरूका लागि तालिम कार्यक्रमहरू।

7) सञ्चार

यो सहभागीका नीति, अभ्यास, अपेक्षाहरू र कामदारहरू, आपूर्तिकर्ताहरू र ग्राहकहरूको प्रदर्शनको बारेमा स्पष्ट र सही जानकारी सञ्चार गर्ने प्रक्रिया हो।

8) कार्यकर्ता प्रतिक्रिया, सहभागिता र गुनासा

प्रभावकारी सिकायत प्रणाली, कर्मचारीहरूको बुझाबुझ र प्रतिक्रिया प्राप्त गर्न वा अभ्यासहरूविरुद्ध उल्लङ्घन भएकोमा र यस कोडअन्तर्गत पर्ने सर्तहरूको मूल्याङ्कन गर्न र निरन्तर सुधार गर्नसहित चलिरहेका प्रक्रियाहरू।

9) अडिट र आँकलन

कानुनी र पर्यावरणीय जिम्मेवारीसँग सम्बन्धित कानुनी र नियामक आवश्यकताहरुको अनुरूप, कोडको सामग्री र ग्राहक अनुबन्ध आवश्यकताहरुलाई सुनिश्चित गर्न आवधिक आत्म-मूल्याङ्कन।

10) सुधारात्मक कार्य प्रक्रिया

यो आन्तरिक वा बाह्य आंकलन, निरीक्षण, अनुसन्धान र समीक्षाहरूद्वारा पहिचान गरिएका कमजोरीहरूको समयमै सुधारको लागि गरिने प्रक्रिया हो।

11) दस्तावेजीकरण र रेकर्डहरू

नियामक अनुपालन सुनिश्चित गर्न र कम्पनीका आवश्यकताहरुको अनुरूप साथै निजताको रक्षा गर्न उपयुक्त गोप्यता सुनिश्चित गर्नको लागि दस्तावेज र रेकर्डको निर्माण र रखरखाव।

12) प्रदायक जिम्मेवारी

यो आपूर्तिकर्ताहरूमा कोड आवश्यकताहरूको सञ्चार गर्ने कोडलाई आपूर्तिकर्ता अनुपालनसँग अनुगमन गर्ने प्रक्रिया हो।

सन्दर्भहरू

यो कोड तयार गर्न तल दिएका कोडहरू प्रयोग भएको थियो र यो थप जानकारीको उपयोगी स्रोत हुन सक्छ। तल दिएका मानकहरूलाई प्रत्येक प्रतिभागीद्वारा अनुमोदन गरिन वा नगरिन सक्छ।

डोड-फ्रेङ्क वाल स्ट्रिट सुधार र उपभोक्ता संरक्षण ऐन http://www.sec.gov/about/laws/wallstreetreform-cpa.pdf

पर्यावरण व्यवस्थापन र अडिट प्रणाली http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

नैतिक प्रशिक्षण पहल www.ethicaltrade.org/

सुरक्षा र स्वास्थ्यको ILO अभ्यास कोड www.ilo.org/public/english/protection/safework/cops/english/download/e000013.pdf

आईएलओ अन्तर्राष्ट्रिय श्रम मानक www.ilo.org/public/english/standards/norm/whatare/fundam/index.htm

ISO 14001 www.iso.org

राष्ट्रिय अग्नि सुरक्षा सङ्घ (National Fire Protection Association) www.nfpa.org/catalog/home/AboutNFPA/index.asp

सङ्घर्ष-प्रभावित र उच्च जोखिम क्षेत्रहरुबाट खनिजको उचित आपूर्ति श्रृङ्खलाको लागि OECD श्रम मार्गदर्शन http://www.oecd.org/corporate/mne/mining.htm

बहुराष्ट्रिय उद्यमहरुको लागि OECD दिशानिर्देश http://www.oecd.org/investment/mne/1903291.pdf

OHSAS 18001 http://www.bsigroup.com/en-GB/ohsas-18001-occupational-health-and-safety/

सार्वभौम मानव अधिकार घोषणा www.un.org/Overview/rights.html

संयुक्त राष्ट्र भ्रष्टाचार विरूद्ध कन्भेन्शन https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/

संयुक्त राष्ट्र विश्व सम्झौता www.unglobalcompact.org

संयुक्त राज्य अमेरिका सङ्घीय अधिग्रहण नियमावली www.acquisition.gov/far/

SA 8000 http://www.sa-intl.org/index.cfm?fuseaction=Page.ViewPage&PageID=937

अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक उत्तरदायित्व (Social Accountability International-SAI) www.sa-intl.org

दस्तावेज इतिहास

संस्करण 1.0 - अक्टोबर 2004 मा जारी गरियो।

संस्करण 1.1 - मई 2005 मा जारी गरियो। कागजातलाई RBA ढाँचा, सानो पृष्ठ लेआउट संशोधनमा रूपान्तरित गरियो; कुनै सामग्रीको परिवर्तन गरिएको छैन।

संस्करण 2.0 - धेरै प्रावधानहरूमा संशोधनको साथ अक्टोबर 2005 मा जारी गरियो। संस्करण 3.0 - धेरै प्रावधानहरूमा संशोधनका साथ जुन 2009 मा जारी गरियो।

संस्करण 4.0 - धेरै प्रावधानहरूको संशोधनका साथ अप्रिल 2012 मा जारी गरियो। संस्करण 5.0 - धेरै प्रावधानहरूमा संशोधनका साथ नवम्बर 2014 मा जारी गरियो।

संस्करण 5.1 - संशोधनका साथ मार्च 2015 मा जारी गरियो, A1 मा 1 जनवरी, 2016 देखि प्रभावकारी हुने।

संस्करण 6.0 - धेरै प्रावधानहरूमा संशोधनका साथ जनवरी 2018 मा जारी गरियो।

RBA कोड संहिता प्रारम्भिक रूपमा जून र अक्टोबर 2004बिच बिजुली उत्पादनको निर्माणमा लागेका कम्पनीहरुद्वारा विकसित गरिएको थियो। कम्पनीहरुलाई यो कोड अपनाउन आमन्त्रित र प्रोत्साहित गरिन्छ। तपाईले थप जानकारी responsiblebusiness.org बाट प्राप्त गर्न सक्नुहुनेछ।